

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-37>

УДК 334.724.6:658.71/.75:005.935

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

INTERNAL CONTROL OF PUBLIC PROCUREMENT OF BUDGETARY INSTITUTIONS

Боярова Олена Анатоліївнакандидат економічних наук, доцент,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8886-887X>**Boiarova Olena**

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Розглянуто публічні закупівлі, як інструмент, який забезпечує потреби держави в товарах, роботах і послугах через проведення різних видів процедур закупівель. Значний розвиток закупівель через систему Prozorro посилює роль контрольної функції. Контроль за закупівлями зростає, адже однією із головних вимог суспільства є ефективне використання фінансового ресурсу держави. Потреба у професійному контролі за проведенням публічних закупівель спрямована на попередження неефективного та незаконного використання державних коштів. Узагальнено основні види порушень, які виявлені під час перевірок та моніторингу публічних закупівель Держаудитслужбою України. Деталізовано порядок проведення внутрішнього контролю публічних закупівель. Запропонована анкета внутрішнього контролю публічних закупівель. Запропоновано шляхи покращення організації внутрішнього контролю публічних закупівель бюджетних установ. Окреслено напрями досліджень на перспективу в частині виокремлення виконання договірних зобов'язань та внесення змін до договору.

Ключові слова: публічні закупівлі, система закупівель «ProZorro», процедура закупівлі, відкриті торги, уповноважена особа, порушення, внутрішній контроль, бюджетні кошти, моніторинг.

The article considers public procurement as a tool that meets the needs of the state in goods, works and services through various types of procurement procedures, among which the main one is open bidding. The dynamics of conducting above-threshold competitive and non-competitive procedures in the Prozorro system is studied. The significant development of procurement through the ProZorro system strengthens the role of the control function. Control over procurement is growing, as one of the main requirements of society is the efficient use of the state's financial resources. The need for professional control over public procurement is constantly aimed at preventing inefficient and illegal use of public funds. The author defines the role of internal control of public procurement as a holistic process aimed at achieving a specific goal, the main objectives and confidence that the activities of the institution are carried out: economically, efficiently and effectively, in compliance with the requirements of the law; ensuring the preservation of resources from losses, preventing inefficient spending of funds. The main types of violations detected during audits and monitoring of public procurement by the State Audit Service of Ukraine are summarised. The article presents the results of monitoring of procurement procedures, which involves an analysis of the customer's compliance with the legislation in the field of public procurement during the procurement procedure, conclusion of the procurement contract and during its validity. The dynamics of monitoring of public procurement as a measure of state financial control, which is characterised by openness and transparency, is highlighted. The author identifies the types of violations in public procurement committed by contracting authorities and the ways to overcome them through the internal control system. The author details the procedure for internal control of public procurement, which includes checking the state of the procurement function and procurement processes, assessing the potential for losses and the need for development; development and implementation of a plan for change and development. A questionnaire for internal control of public procurement is proposed. Ways to improve the organization of internal control of public procurement of budgetary institutions have been proposed. Directions of research for the future are outlined in the part of singling out the fulfillment of contractual obligations and amending the contract.

Keywords: public procurement, ProZorro procurement system, procurement procedure, open bidding, authorised person, violation, internal control, budget funds, monitoring.

Постановка проблеми. Однією з основних функцій держави є закупівля товарів, робіт і послуг для задоволення суспільних потреб. Від ефективності, зрозумілості, доступності, стабільності та прозорості процедури публічних закупівель залежать раціональність та ефективність використання державних коштів і розвиток конкурентної економіки.

Незважаючи на COVID-19, військову агресію Російської Федерації проти України система публічних закупівель постійно удосконалюється, про що свідчить зростання сукупної вартості укладених контрактів, позитивна динаміка кількості торгів та їх учасників, а також розширення асортименту та різноманітностей товарів і послуг.

Забезпечення замовників щодо придбання товарів, робіт та послуг за найменшими витратами та належної якості до початку повномасштабної війни відбувалися через проведення процедур, таких як відкриті торги, спрощені закупівлі, переговорна процедура, прямі договори. В умовах сьогодення закупівлі відбуваються за процедурами: відкриті торги з особливостями, Спрощена закупівля, закупівля без застосування системи Prozorro, закупівля через електронний каталог.

Постійний процес трансформації публічних закупівель вимагає від учасників процесу істотного вдосконалення методів роботи та чіткого усвідомлення мети і змісту проведення контролю за здійсненням публічних закупівель. Для забезпечення ефективності публічних закупівель замовники повинні забезпечити добросовісну конкуренцію серед учасників; максимальну економію бюджетних коштів, ефективність та пропорційність; відкритість та прозорість на всіх стадіях закупівель; недискримінацію учасників та рівне ставлення до них; об'єктивне та неупереджене визначення переможця закупівлі; запобігання корупційним діям і зловживанням.

Дослідження проблем у сфері внутрішнього контролю публічних закупівель зумовлені поєднанням жорсткого нормативного регулювання, високою динамікою закупівельних процесів та людського фактора у прийнятті управлінського рішення. Необхідність внутрішнього контролю за проведенням закупівель є обов'язковою, оскільки замовники через своїх уповноважених осіб не застраховані від допущених помилок, і як наслідок порушень, збитків і штрафних санкцій.

Внутрішній контроль – це цілісний процес, який реалізовується на всіх стадіях діяльності керівництвом та працівниками Замовника і

метою якого є визначення ризиків та забезпечення достатніх гарантій щодо досягнення визначеної мети, основних цілей і впевненості в тому, що діяльність установи здійснюється: економічно, ефективно та результативно, з дотриманням відповідних етичних норм; відповідно до взятих зобов'язань згідно кошторису; з дотриманням вимог законодавства; із забезпеченням збереження ресурсів від втрат, недопущення неефективного їх витрачання та пошкодження.

Контроль закупівель, які і самі закупівлі, має бути теж ефективним і направленим не лише на виявлення порушень, а й встановлення чинників, що впливають на виникнення цих порушень, для їх недопущення в майбутньому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У нашій країні багато науковців присвятили свої роботи дослідженню та аналізу публічних закупівель, а саме: Парасій-Вергуненко І. М. [5] запропонувала методiku аналізу публічних закупівель, що дає змогу оцінити їхню ефективність, для кожного аналітичного етапу розроблено систему показників та алгоритми їх розрахунків. Радіонов Ю. Д. [8] досліджує проблеми неефективного використання бюджетних коштів, встановлює причини та негативні чинники, що призводять до бюджетних правопорушень. Чижевська Л. В., Псьота В. А. [11] дослідили світовий досвід у подоланні корупції під час державних закупівель, проаналізували наслідки запровадження електронних торгів та нового законодавства з публічних закупівель в Україні, визначили їх вплив на ефективність використання державних коштів.

Специфіку відображення публічних закупівель та контроль за їх здійсненням в бюджетних установах розглянуто також у працях таких вітчизняних науковців та практиків, як: Здирко Н. Г. [1], Кириленко О. П. [2], Письменна М. С. [6], Русін В. М. [2], Хорунжак Н. М. [10], Яременко С. П. [14] та інших.

Реформування публічних закупівель в Україні започатковано у 2016 році з прийняттям Закону України «Про публічні закупівлі». З того часу закон змінювався понад 30 разів, що свідчить про постійний пошук шляхів покращення закупівельної діяльності. Як наслідок, це надає великий простір для досліджень та аналізу з метою пошуку нових підходів для посилення внутрішнього контролю проведення публічних закупівель.

Формулювання цілей статті. Мета дослідження полягає у з'ясуванні теоретичних та

практичних аспектів здійснення внутрішнього контролю публічних закупівель бюджетними установами, узагальнені проблемних аспектів у цій сфері та розроблені рекомендацій щодо їх вирішення.

Відповідно, завданнями статті є виявлення різних видів порушень при проведенні публічних закупівель; пошук шляхів їх запобігання; удосконалення форм внутрішнього контролю замовника за порядком проведення публічних закупівель та виконанням договірних зобов'язань.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є особливості внутрішнього контролю при проведенні процедур публічних закупівель.

Виклад основного матеріалу дослідження. До початку повномасштабної військової агресії наша держава виступала потужним споживачем товарів, робіт і послуг. Війна вимагає переходу до швидкого реагування на потреби державних замовників у товарах, роботах та послугах, пов'язаних із захистом суверенітету і територіальної цілісності. Повномасштабне вторгнення змусило змінити підходи до багатьох сфер господарської діяльності, зокрема вплинуло і на процедуру публічних закупівель. В умовах війни Україна не відмовилась від системи Прозоро, а навпаки Кабмін адаптував законодавчу базу до потреб, які виникли з перших днів повномасштабного вторгнення.

Публічні закупівлі – це не лише інструмент, за допомогою якого задовольняються потреби держави в товарах, роботах і послугах, але й повноцінний драйвер економіки та дзеркало її поточного стану. Тому важливо підвищити ефективність проведення публічних закупівель та посилити контроль за ними. Відповідно до чинної редакції Закону «Про публічні закупівлі» передбачено такі основні види закупівель:

- відкриті торги;
- торги з обмеженою участю;
- конкурентний діалог;
- переговорна процедура;
- спрощена закупівля;
- закупівля в Prozorro Market;
- звіт про укладений договір [7].

Загалом, завдяки використанню системи Prozorro за період з 2016 по 2023 рр. було укладено понад 18,75 млн. договорів на суму 4,75 трлн. грн., серед яких понад 88,8% – це неконкурентні закупівлі. Надпорогові конкурентні закупівлі за 2016 – 2023 рр. становили 855,60 тис. укладених договорів на суму

2,70 трлн. грн, понад 4,7% у загальній кількості закупівель. Надпорогові неконкурентні закупівлі (переговорна процедура тощо) становили 418,73 тис. укладених договорів на суму 652,52 млрд. грн., тобто майже 2,23 % у загальній кількості процедур.

Якщо очікувана вартість предмета закупівель не перевищує 200 тис. грн. для товарів і послуг (1,5 млн. грн. для робіт), ідеться про допорогові закупівлі. Зазначені вартісні пороги діяли до набрання чинності Постанови від 12 жовтня 2022 р. № 1178 «Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування». Постановою № 1178 визначено, що всі замовники здійснюють закупівлі товарів і послуг, вартість яких становить або перевищує 100 тис. гривень, послуг з поточного ремонту, вартість яких становить або перевищує 200 тис. гривень, робіт, вартість яких становить або перевищує 1,5 млн. гривень, шляхом застосування відкритих торгів.

У таблиці 1 представлено результати аналізу динаміки проведення надпорогових конкурентних і неконкурентних процедур у системі Прозоро за 2016–2023 рр.

Як свідчать дані таблиці 1 за період з 2016 по 2023 рр. кількість проведених надпорогових конкурентних і неконкурентних процедур зростала значними темпами. Це свідчить що замовники через тендерні комітети та уповноважених осіб максимально опанували систему Прозоро, і намагаються проводити свої закупівлі відповідно до норм чинного законодавства. По всіх видах процедур зросла їх кількість. Однак у 2022 році у зв'язку з військовою агресією, неможливістю повноцінного працювати, кількість надпорогових конкурентних і неконкурентних процедур скоротилась до 189187 процедур. Більшість процедур суттєво зменшилась, проте зміни законодавства в частині публічних закупівель надали можливість уповноваженим особам опанувати новий вид закупівель, а саме відкриті торги з особливостями, яких у 2022 р. було проведено – 59002 процедури.

Загальна кількість завершених надпорогових конкурентних і неконкурентних закупівель у 2022 р. порівняно із 2021 р. скоротилась майже у два рази. У 2023 р. загальна кількість проведених закупівель зросла порівняно із 2022 р. і становила 305207. Щороку зрос-

тає кількість допорогових процедур, такі як спрощені закупівлі, закупівлі через Prozorro Market, закупівля без використання електронної системи (прямі договори).

У сучасних складних економічних умовах роль контролю за публічними закупівлями зростає, адже однією із головних вимог суспільства є ефективне використання фінансового ресурсу держави [13]. Потреба у професійному контролі за проведенням публічних закупівель постійно спрямована на попередження неефективного та незаконного використання державних коштів.

Одним із видів контролю, який розпочав своє існування у 2018 р., є моніторинг публічних закупівель. Моніторинг закупівель є унікальним заходом державного фінансового контролю, особливістю якого є відкритість та прозорість, позаяк основні дії як замовників, так і працівників Держаудитслужби під час моніторингу відображаються публічно в електронній системі закупівель.

Умови проведення моніторингу визначені статтею 8 Закону 922 та повинні бути вказані на початку його проведення, зокрема:

- дані автоматичних індикаторів ризиків;
- інформація, отримана від органів державної влади, народних депутатів України, органів місцевого самоврядування, про наявність ознак порушення (порушень) законодав-

ства у сфері публічних закупівель;

- повідомлення в засобах масової інформації, що містять відомості про наявність ознаки порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель;

- виявлені органом державного фінансового контролю ознаки порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель в інформації, оприлюдненій в електронній системі закупівель;

- інформація, отримана від громадських об'єднань, про наявність ознак порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель, виявлених за результатами громадського контролю у сфері публічних закупівель відповідно до статті 7 Закону 922.

Динаміка проведення моніторингу публічних закупівель за період з початку його запровадження – вересня 2018 року по 2023 р. за даними *Bi.prozorro* представлена на рис. 1.

Як свідчать дані рис. 1. за 2018-2023 рр. було проведено понад 53,47 тис. моніторинрів. На підставі даних *Bi.prozorro* за досліджуваний період кількість моніторинрів з виявленими порушеннями становила 41,02 тис. (76,72%). Кількість моніторинрів із повністю усуненими порушеннями становила 11,61 тис. (28,29%).

Результати діяльності Держаудитслужби та її міжрегіональних територіальних органів за

Таблиця 1

Аналіз динаміки проведення надпорогових конкурентних і неконкурентних процедур у системі Прозоро за 2016–2023 рр.

Процедури закупівлі, одиниць	Роки							
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Відкриті торги	37305	119853	165146	165210	173125	225686	71512	1439
Відкриті торги з особливостями							59002	302824
Переговорна процедура	8435	25369	29078	30196	33216	54271	19930	284
Переговорна процедура за нагальною потребою	4123	20008	25470	28949	32232	51221	27552	371
Відкриті торги із публікацією англ. мовою	2687	7427	9065	9431	17159	32722	11191	144
Переговорна процедура (для потреб оборони)	391	1776	1904	2050	3041	5	-	-
Закупівля за рамковою угодою	-	-	-	57	499	776	-	68
Конкурентний діалог	-	16	9	19	35	-	-	77
Конкурентний діалог з публікацією англійською мовою	-	2	4	5	1	-	-	-
Всього	52941	174451	230676	235917	259308	364681	189187	305207

Джерело: сформовано автором за даними *Bi.prozorro* <https://bi.prozorro.org/hub/>

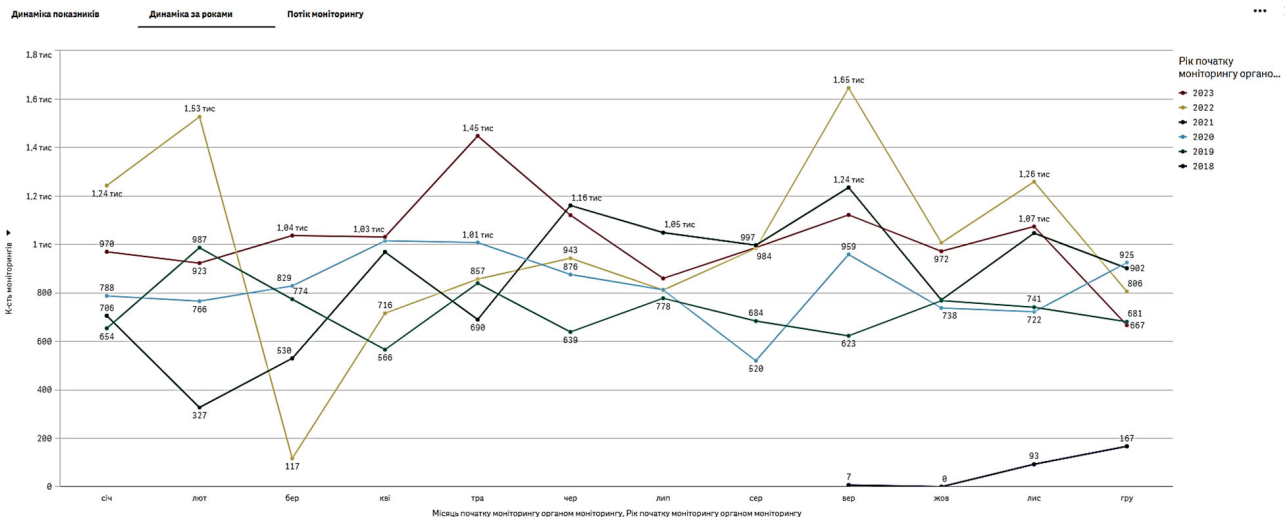

Рис. 1. Динаміка моніторингу публічних закупівель за 2018–2023 рр.

Джерело: сформовано автором за даними <https://bi.prozorro.org/sense/app/1f2fb8d4-ac88-45b7-8221-4da29f70d788/sheet/51d575f9-a866-45f8-98f0-dacd9dd7e0ef/state/analysis>

2021–2023 рр. охоплюють і результати моніторингів та свідчать про значні обсяги проведених перевірок та суми виявлених фінансових порушень, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів (таблиця 2).

Дані таблиці 2 свідчать, що у 2021 р. обсяг охоплених контролем процедур закупівель становив 13 063, в тому числі 10 468 процедур (80,1%) – моніторингами. У 2022 р. загальна кількість охоплених контролем процедур зменшилась через повномасштабне вторгнення, але у 2023 р. ДАСУ було охоплено контролем 13 331 процедуру, в т.ч. моніторингами – 12 179 процедур (91,4%).

За даними таблиці 2 результатами проведених моніторингів закупівель виявлено порушень законодавства, зокрема у 2021 р. – на суму 145 166 248,49 тис. грн., у 2022 р. – 140 793 556,77 тис. грн., у 2023 р. – 91 890 950,63 тис. грн. Найбільше порушень законодавства виявлено під час розгляду замовником тендерної (тендерних) пропозиції (пропозицій) та/або відхиленні (невідхиленні) тендерної (тендерних) пропозиції (пропозицій) та/або невідміни торгів. Також значну суму порушень виявлено під час розгляду замовниками тендерної (тендерних) пропозиції (пропозицій) та/або відхиленні (невідхиленні) тендерної (тендерних) пропозиції (пропозицій) та/або невідміни торгів.

Замовники не повинні очікувати перевірки ДАСУ чи моніторинги закупівель, а самостійно, професійно та критично підходити до

аналізу результатів своєї роботи в системі публічних закупівель через систему внутрішнього контролю.

Внутрішній контроль публічних закупівель – це невід’ємна частина системи бюджетного процесу, метою якого є виявлення відхилень від законодавчої бази; встановлення порушень щодо законності, ефективності витрачання ресурсів; притягнення винних осіб до відповідальності; здійснення заходів щодо запобігання таких порушень в майбутньому.

Внутрішній контроль публічних закупівель слід розуміти не як окрему подію чи обставину стосовно конкретної закупівлі або укладання прямого договору, а як цілісний і взаємопов’язаний процес, який здійснюється керівництвом та працівниками установи і по своїй суті стосується всього комплексу безпосередніх заходів, впроваджених керівником установи та спрямованих на управління та удосконалення закупівельного процесу замовника.

Внутрішній контроль публічних закупівель передбачає комплекс заходів, що застосовуються з метою визначення обґрунтованості потреби у закупівлі, достовірності визначення очікуваної вартості, відповідних технічних параметрів, дотримання всіх етапів проведення закупівлі та укладання договору, дотримання умов контрактів [3; 4]. В результаті внутрішнього контролю надаються рекомендації для поліпшення якості проведення публічних закупівель та підвищення їх ефективності.

Таблиця 2

Відомості про виявлені ДАСУ порушення законодавства з публічних закупівель, 2021–2023 рр.

Показники	Роки					
	2021		2022		2023	
	Кількість (заходів, об'єктів, процедур, фактів)	Сума, всього, млн. грн.	Кількість (заходів, об'єктів, процедур, фактів)	Сума, всього, млн. грн.	Кількість (заходів, об'єктів, процедур, фактів)	Сума, всього, млн. грн.
1. Обсяг охоплених контролем процедур закупівель (всього), зокрема:						
моніторингами закупівель	13 063	266 801,7	12 674	265 966,8	13 331	196 290,2
2. Моніторингами закупівель виявлено порушень законодавства (всього), зокрема:						
2.1. Порушення замовником законодавства під час розгляду тендерної (тендерних) пропозиції (пропозицій) та/або відхиленні (невідхиленні) тендерної (тендерних) пропозиції (пропозицій) та/або невідміни торгів	8 246	145 166,2	7 947	140 793,6	7 984	91 890,9
2.1.1. Порушення замовником законодавства під час розгляду тендерної (тендерних) пропозиції (пропозицій) та/або відхиленні (невідхиленні) тендерної (тендерних) пропозиції (пропозицій) та/або невідміни торгів	4 034	80 474,3	2 983	76 263,6	3 853	49 559,6
2.2. Порушення замовником законодавства щодо здійснення закупівлі без застосування визначених законодавством процедур закупівель та/або щодо правомірності обрання та застосування процедури закупівлі	425	8 355,3	343	3 183,1	147	10 485,4
2.3. Порушення замовником законодавства під час укладання договору про закупівлю та внесення до нього змін	733	13 608,6	588	12 321,8	429	8 340,4
2.4. Порушення порядку оприлюднення інформації про закупівлю	1 502	23 179,9	1 591	9 611,3	964	4 808,6
2.5. Інші порушення законодавства у сфері закупівель	4 564	64 800,6	5 388	71 054,8	5 423	59 956,1

Джерело: сформовано автором за даними <https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/53>

Внутрішній контроль публічних закупівель передбачає перевірку стану закупівельної функції і закупівельних процесів, оцінку потенціалу втрат і необхідність розвитку; на основі отриманих результатів розробку і впровадження плану змін і розвитку [9; 12].

Запропонована анкета внутрішнього контролю публічних закупівель представлена в таблиці 3.

Отже, організований внутрішній контроль у замовника дозволить уникнути значної кількості порушень, які виявлені за результатами

Таблиця 3

Анкета внутрішнього контролю публічних закупівель

№	Зміст питання	Варіанти відповіді			
		Інформація відсутня	Так	Ні	Примітки
1	2	3	4	5	6
1	Чи передбачено планування потреби у закупівлі? На підставі: витрати, як продовження минулорічних закупівель; обов'язкові витрати, такі, що закуповуються щорічно; витрати пов'язані з забезпеченням потреб підприємства?				
2	Чи відповідає визначення предмету закупівлі товарів, послуг або робіт ДК ЄЗС та чи існує відповідність номенклатурних позицій коду ДК ЄЗС?				
3.	Які етапи охоплює розрахунок очікуваної вартості предмета закупівлі: Визначення потреби в товарах, роботах, послугах. Формування опису предмета закупівлі із зазначенням технічних і якісних характеристик. Аналіз ринку. Визначення вимог до умов поставки і оплати, сезонності Визначення очікуваної вартості кожного окремого предмета закупівлі. збір та аналіз загальнодоступної інформації про ціну на підставі закупівельних цін попередніх закупівель ціни відповідних закупівель минулих періодів, інформація про які міститься в електронній системі закупівель «Prozorro», з урахуванням індексу інфляції				
4.	Визначення процедури закупівлі залежно від очікуваної вартості: Відкриті торги з особливостями Спрощена закупівля закупівля через Прозоро маркет запит ціни пропозиції закупівля без застосування електронної системи (пряма закупівля)				
5	Затвердження та публікація Річного плану здійснюється: уповноваженою особою; фахівцем з публічних закупівель; будь-яким працівником установи за розпорядженням керівника				
6.	Створення робочої групи по складним закупівлям передбачено/непередбачено				
7.	Розробка технічних вимог здійснюється: уповноваженою особою; ініціатором закупівлі; керівником підприємства; інше				

Продовження Таблиці 3

1	2	3	4	5	6
8	Застосування нецінових критеріїв у закупівлях передбачено/непередбачено				
9	Запровадження вартості життєвого циклу передбачено/непередбачено				
10	Результативність виконання договорів відслідковується / не відслідковується				
11	Хто визначає (формує, узагальнює) потреби у закупівлях товарів, робіт послуг? уповноважена особа; працівник, на якого поклали обов'язки уповноваженої особи (бухгалтер, юрист, директор, тощо); щоразу окремих працівників.				
12	Чи здійснюється підвищення кваліфікації уповноважених осіб?				
13	Чи оновлюють/ переглядають внутрішні документи з організації публічних закупівель?				
14	Чи використовує закупівельник (уповноважена особа) стандартні шаблони для тендерної документації, протоколів тощо				
15	Чи здійснюється контроль за змінами договорів та підставами внесення змін до договору та договору про закупівлю?				
16	Чи здійснюється контроль виконання договорів?				
17	Звітування по виконаним договорам проводиться протягом 20 робочих днів з дня: виконання сторонами договору про закупівлю; закінчення строку дії договору про закупівлю, за умови його виконання сторонами; його розірвання; не проводиться взагалі				

Джерело: розроблено автором

моніторингу та подолати корупційні ризики, зокрема:

- порушення порядку визначення предмета закупівлі;
- завищення очікуваної вартості під час оголошення закупівлі;
- неправомірне обрання та застосування процедури закупівлі ;
- формування тендерної документації з порушенням вимог чинного законодавства, як наслідок обмеження конкуренції
- необ'єктивність та упередженість при розгляді тендерної пропозиції;
- поділ одного предмета для укладення прямих договорів;
- укрупнення предмета закупівлі для мінімізації конкуренції, відмова від оголошення закупівлі за лотами;
- порушення укладання, виконання договору про закупівлю та внесення змін до нього;

– відсутність звітування про виникання договорів.

Висновки. Проведений аналіз динаміки надпорогових конкурентних і неконкурентних процедур у системі Прозоро за 2016–2023 рр. дав змогу зробити висновки що закупівлі, незважаючи на військовий стан та повномасштабне вторгнення не зменшуються і відбуваються у значних обсягах. Держава продовжує функціонувати і забезпечення її потреб здійснюється завдяки системі Прозоро. Оперативно контролювати публічні закупівлі націлений моніторинг, однак замовники мають усвідомлювати свою відповідальність за проведені закупівлі і самостійно налагодити систему внутрішнього контролю публічних закупівель в установах та організаціях.

Напрямами подальших досліджень за цією тематикою розглядаються з огляду недостатнього вирішення окремих проблем, які стосу-

ються в першу чергу внутрішнього контролю виконання договорів, укладених за результатами тендерних процедур та контролю за внесеними змінами в істотні умови договору, що можуть призвести до безпідставних витрат бюджетних коштів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Здирко Н. Державне регулювання та контроль у сфері публічних закупівель. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2019. Випуск 3–4. С. 79–89.
2. Кириленко О, Русін В. Напрями мінімізації фінансових шахрайств у сфері публічних закупівель. *Світ Фінансів*. 2020. № 2 (63). С. 62–76.
3. Корупційні ризики у закупівлях: огляд змін до закону України «Про публічні закупівлі» URL: https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/11/Ryzyky-zakupivel_zminy-do-ZU.pdf (дата звернення: 30.11.2024).
4. Оцінка корупційних ризиків у сфері публічних закупівель. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/228357_otsnka-koruptsiynikh-rizikov-u-sferi-publichnykh-zakupivel (дата звернення: 30.11.2024)
5. Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз публічних закупівель: методичні та практичні аспекти. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». *Серія «Економіка»: науковий журнал*. 2017. №7(35). С. 65–71.
6. Письменна М. С. Контроль дотримання принципів державних закупівель. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Економіка і менеджмент. 2016. Вип. 22. С. 176–179.
7. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 N 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>
8. Радіонов Ю.Д. Проблема ефективності використання бюджетних коштів. *Фінанси України*. Серія «Бюджетна політика». 2011. № 5. С. 47–55.
9. Стратегія реформування системи публічних закупівель на 2024–2026 роки. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/uploads/public/65c0df904/65c0df904bcd9998217616.pdf> (дата звернення: 30.11.2024)
10. Хорунжак Н. М. Публічні закупівлі: шляхи вирішення організаційних і контрольно-облікових проблем. *Сталий розвиток економіки*. 2016. № 3(32). С. 143–149.
11. Чижевська Л. В., Псьота В. О. Електронні закупівлі як спосіб подолання корупції в системі державних закупівель в Україні. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 6. С. 91–102. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2019_6_12
12. Як встановлюють і контролюють очікувану вартість в публічних закупівлях. Досвід ЄС і України Джерело: URL: https://biz.censor.net/columns/3235557/yak_vstanovlyuyut_kontrolyuyut_ochkuvanu_vartst_v_publichnih_zakupvlyah_dosvid_s_ukrani (дата звернення: 30.11.2024)
13. Як підвищити ефективність контролю закупівель. URL: <https://epravda.com.ua/columns/2020/11/6/666985> (дата звернення: 30.11.2024)
14. Яременко С. Контроль публічних закупівель. Досвід для України. URL: <https://dozorro.org/blog/kontrolpublichnykh-zakupivel-dosvid-polshi-dlya-ukrayini>

REFERENCES:

1. Zdyrko N. (2019) Derzhavne rehulivuvannia ta kontrol u sferi publichnykh zakupivel. *Instytut bukhhalterskoho obliku, kontrol ta analiz v umovakh hlobalizatsii*. Vypusk 3–4. P. 79–89. (in Ukrainian)
2. Kyrylenko O, Rusin V. (2020) Napriamy minimizatsii finansovykh shakhraistv u sferi publichnykh zakupivel. *Svit Finansiv*. № 2 (63). P. 62–76. (in Ukrainian)
3. Koruptsiini ryzyky u zakupivliakh: ohliad zmin do zakonu Ukrainy «Pro publichni zakupivli» URL: https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/11/Ryzyky-zakupivel_zminy-do-ZU.pdf (accessed: 30.11.2024). (in Ukrainian)
4. Otsinka koruptsiinykh ryzykiv u sferi publichnykh zakupivel. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/228357_otsnka-koruptsiynikh-rizikov-u-sferi-publichnykh-zakupivel (accessed: 30.11.2024) (in Ukrainian)
5. Parasiiv-Verhuneneko I. M. (2017) Analiz publichnykh zakupivel: metodychni ta praktychni aspekty. *Naukovi zapysky Natsionalnogo universytetu «Ostrozka akademiia»*. *Seriia «Ekonomika»: naukovyi zhurnal*. № 7(35). P. 65–71. (in Ukrainian)
6. Pysmenna M. S. (2016) Kontrol dotrymannia pryntsypiv derzhavnykh zakupivel. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. Ser.: Ekonomika i menedzhment. Vyp. 22. P. 176–179. (in Ukrainian)
7. Pro publichni zakupivli: Zakon Ukrainy vid 25.12.2015 N 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text> (in Ukrainian)

8. Radionov Yu. D. (2011) Problema efektyvnosti vykorystannia biudzhetnykh koshtiv. *Finansy Ukrainy*. Seriya «Biudzhetna polityka». № 5. P. 47–55. (in Ukrainian)
9. Stratehiia reformuvannia systemy publichnykh zakupivel na 2024–2026 roky. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/uploads/public/65c0df904/65c0df904bcd9998217616.pdf> (accessed: 30.11.2024) (in Ukrainian)
10. Khorunzhak N. M. (2016) Publichni zakupivli: shliakhy vyrishennia orhanizatsiinykh i kontrolno-oblikovykh problem. *Stalyi rozvytok ekonomiky*. № 3(32). P. 143–149. (in Ukrainian)
11. Chyzhevska L. V., Psota V. O. (2019) Elektronni zakupivli yak sposib podolannia koruptsii v systemi derzhavnykh zakupivel v Ukraini. *Ekonomika. Finansy. Menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky*. № 6. P. 91–102. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2019_6_12. (in Ukrainian)
12. Yak vstanovliuiut i kontroliuiut ochikuvanu vartist v publichnykh zakupivliakh. Dosvid YeS i Ukrainy Dzherelo: URL: https://biz.censor.net/columns/3235557/yak_vstanovlyuyut_kontrolyuyut_ochkuvanu_vartst_v_publichnykh_zakupivlyah_dosvd_s_ukrani (accessed: 30.11.2024) (in Ukrainian)
13. Yak pidvyshchyty efektyvnist kontroliu zakupivel. URL: <https://epravda.com.ua/columns/2020/11/6/666985> (accessed: 30.11.2024) (in Ukrainian)
14. Yaremenko S. Kontrol publichnykh zakupivel. Dosvid dlia Ukrainy. URL: <https://dozorro.org/blog/kontrol-publichnykh-zakupivel-dosvid-polshi-dlya-ukrayini> (in Ukrainian)